

KFPS • ROYAL FRIESIAN

KONINKLIJK FRIESCH PAARDEN-STAMBOEK

Koninklijke Vereniging ‘Het Friesch Paarden- Stamboek’

Collegetour X
ABFP en IBOP

door Wytske Schuth
Manager Keuringen en Opleidingen

Onderwerpen

Het fokdoel van het Friese paard

Aanlegtesten en sport

Rol van de aanlegtesten en sport bij predicaten

ABFP

IBOP

Sport

Verschil tussen de aanlegtesten en sport

Skala der Ausbildung

Belangrijke definities

Waar kies je als eigenaar voor?

Het fokdoel van het Friese paard

'Een functioneel en harmonisch gebouwd gebruikspaar in het bezit van de Friese raskenmerken, dat gezond en vitaal is en aanleg heeft om in de sport te presteren'.

Hoe meten we deze sportaanleg in het kader van het fokprogramma?

Als veulen op veulenkeuring in vrije beweging

Als 3-jarige bij de stamboekopname beweging aan de hand

Dit is onbelaste beweging, het fokdoel omschrijft belaste beweging

Grote discrepantie tussen onbelaste en belaste beweging, gevolg weinig voorspelbaarheid van fokdoel

Aanlegtesten worden in het leven geroepen

Aanlegtesten (ABFP en IBOP)

De testen blijken in de praktijk een goede voorspeller te zijn voor de aanleg voor de sport.

Hengsten waarvan de nakomelingen het goed doen in de aanlegtesten hebben ook een groter percentage van hun nakomelingen met het sportpredicaat

Gegevens uit de aanlegtesten staan dichterbij het fokdoel dan bewegingsgegevens uit de keuringen aan de hand

We achten deze testen dan ook van grote waarde binnen het stamboek

Daarnaast vormen het Sport- en Sport-Elite predicaat een informatiebron

Door middel van de sportgegevens proberen we ook de aanleg van het Fries paard vast te stellen

Het paard kan het sport predicaat en het sport-elite predicaat behalen

De sport werkt anders dan de aanlegtesten en worden niet georganiseerd door het KFPS.

Ik zal straks het verschil tussen de aanlegtesten en de sport verder uiteenzetten

Rol aanlegtesten en sport bij predicaten

De aanlegtesten kunnen voorafgaand aan een keuring plaatsvinden maar ook daarna

Een aanlegtest wordt **alleen positief** meegenomen in de beoordeling van de exterieurjury

De scores voor basisgangen vervangen de scores voor beweging aan de hand

De sport wordt niet meegenomen bij een exterieurkeuring

Verhoging predicaat

- Ook kunnen de aanlegtesten als doel hebben om het paard van een voorlopig naar een definitief predicaat om te zetten
- Voorlopig Ster: een 6.7 op de stap en de draf gemiddeld
Eindtotaal onbelangrijk
Niet mogelijk met een Sport predicaat
- Voorlopig Kroon/Model: eindtotaal van 77 punten en een 7 gemiddeld op de basisgangen, niet lager dan een 6 op de basisgangen
Mogelijk met een sport predicaat
- Dit is een mix van exterieur en beweging

Prestatie predicaat

Als een merrie 3 nakomelingen of meer heeft die 75 punten of hoger hebben behaald op een **aanlegtest** dan kan de merrie op basis hiervan het prestatie verkrijgen.

Ook kan een merrie het prestatie predicaat halen via nakomelingen die het **sportpredicaat** hebben.

Een **combinatie** van aanlegtesten en sport is mogelijk.
Bijv. een IBOP van 75, Sport Dressuur en Sport Mennen

Fokwaardeschatting

De fokwaarde schatting geeft informatie over de genetische aanleg van een paard

Om tot een betrouwbare fokwaarde te komen voor een paard is zoveel mogelijk informatie nodig

Ook de aanlegtesten vormen een belangrijke bron voor de fokwaardeschatting

De fokwaardeschatting is van belang voor het fokdoel

ABFP

ABFP: Aanleg- en Bruikbaarheidstest Friese
Paarden

Duur ABFP

- Reguliere zeven-weekse/vijf-weekse
- Tweewekse test
- Verschil, duur en disciplines

ABFP

- Het doel is de natuurlijke aanleg van het paard beoordelen
- Groepsgewijze training en beoordeling
- Rust en ontspanning
- Onderlinge vergelijkingsmogelijkheden
- Leeftijd 3-5 jaar
- Laagdrempelige methode om veel informatie over je paard te verkrijgen, 3 disciplines
- Gezamenlijk nakomelingenonderzoek

Nakomelingenonderzoek

- Naast het beoordelen van de natuurlijke aanleg van het paard zelf heeft de ABFP nog een belangrijk doel, namelijk het nakomelingenonderzoek
- Standaard regime en onafhankelijke ruiter
- Van elke hengst worden 20 nakomelingen geprikt. Op basis van deze nakomelingen zal er een rapport opgesteld worden van de hengst.
- Er worden bij voorkeur 3 jarigen geprikt. Er is een snellere informatie voorziening bij jonge paarden. De generatie interval blijft kleiner en de fokkerij zal dan sneller vooruitgaan, ervan uitgaande dat elke nieuwe generatie beter is dan de vorige
- Bij het wachten tot nakomelingen in de sport zijn de paarden veelal op zijn minst 5 of 6 jaar oud (5 jaar Sport mannen, 6 jaar sport Dressuur)
- Daarnaast worden de paarden gescoord voor 18 karakterkenmerken: geeft zeer waardevolle informatie tbv de doelstelling om **goed bewerkbare en tegelijkertijd uiterst betrouwbare** Friese paarden te fokken.
- 7 weken inclusief 2 weken voorbereidingstijd is verplicht

Beoordelingen

- Een totaal van 4 beoordelingen, 2 keer onder het zadel, 2 keer aangespannen
- Tijdens de tweeweekse, bekijken tijdens aanlevering en maximaal drie beoordelingen
- De vooruitgang van de paarden wordt meegenomen in de cijfers
- Mondelinge toelichting en geven cijfers tijdens laatste beoordeling
- 2 eindbalken, 1 eindcijfer
- Totaal is 110, 1 cijfer

Rijproef:

stap	draf	galop	lichaamshouding & balans	souplesse	schakelen	impuls	totaal
2x	2x	2x	2x	1x	1x	1x	

Menproef:

stap	draf	lichaamshouding & balans	souplesse	schakelen	impuls	totaal
2x	2x	2x	2x	1x	2x	

IBOP

IBOP: Instelling Bruikbaarheid Onderzoek (Friese) Paarden

IBOP

- Het doel is de natuurlijke aanleg van het paard beoordelen
- Training door eigen ruiter en in eigen tempo
- de eigenaar kan zelf bepalen wie traint, hoe lang en welke discipline
- Leeftijd 4 jaar en ouder
- 1 vaste proef

3 verschillende IBOP testen

- Rijproef / Menproef / Tuigproef
- De te rijden proeven worden niet als proef beoordeeld, maar zijn slechts een uniform middel om zich te tonen aan de jury
- De proeven laten overgangen zien tussen de gangen maar ook middengangen

Rijproef:

stap	draf	galop	lichaamshouding & balans	souplesse	schakelen	impuls	totaal
2x	2x	2x	2x	1x	1x	1x	

Menproef:

stap	draf	galop	lichaamshouding & balans	souplesse	schakelen	impuls	totaal
2x	2x	2x	2x	1x	1x	1x	

tuigproef:

stap	draf			lichaams-houding & balans	front	Souplesse	impuls	totaal
	voorbeen-gebruik	achterbeen-gebruik	zweef-moment					
1x	2x	2x	1x	2x	1x	1x	1x	

Aantal IBOP-proeven per jaar en dag

- Mogelijkheid om 2 testen per jaar te kunnen afleggen
- 2 testen op één dag, twee disciplines
- 2 testen op verschillende dagen, dezelfde discipline

Invloed van de ruiter/menner

- Eigen keuze ruiter door eigenaar
- Slechte ruiter/menner remt door spanning het ontspannen bewegingsmechanisme af
- Goede ruiter camoufleert de tekortkomingen van het paard
- Taak van ruiter is de natuurlijke eigenschappen van het paard zo optimaal mogelijk aan de jury te tonen
- Paarden vererven zichzelf, niet de ruiter

Nieuwe proef januari 2021

Sinds januari 2021

Korte en vloeiende proef

Doelgroep: jonge paarden en drachtige merries

Symmetrie in de proef

Toevoeging van de A's

A: 73 t/m 76,5

AA: 77 t/m 81.5

AAA: 82 en hoger

De eigenaar krijgt een certificaat met de uitslag en de cijfers. Op het stamboekpapier worden enkel de A's vermeld.

ABFP en IBOP, het nut

Bepalen van de gebruikswaarde per discipline en
de natuurlijke aanleg van het paard,
waardevolle informatie voor de eigenaar

Nakomelingen onderzoek (ABFP)

Verhogen predicaat Ster, Kroon en Model

Fokwaardeschatting, een middel om dichterbij
het fokdoel te komen

Sport

Naast de aanlegtesten is de sport ook een informatiebron

Onvoldoende fokpaarden lopen in wedstrijdverband,
dressuur- en menwedstrijden

Door dit geringe aantal levert dit te weinig informatie op

Wedstrijdsetting onvoldoende uniform

Met gemiddeld een 6 haalt men het sportpredicaat

Dit houdt in dat de sport minder van belang is voor de
fokwaardeschatting

Vereisten sportpredicaat per discipline

- Dressuur 5 x 60 % in de Z1
- Mennen 5 x 60 % ZZ
- Tuigen minimaal 5 keer geplaatst in het bovenste tweederde deel van een voor winstpunten in aanmerking komende officiële KNHS ereklasse rubriek. Toekomst onduidelijk
- Samengesteld: klasse 3 + 10 winstpunten

Sport-Elite predicaat

- **Dressuur** 5 x 60 % in de Prix St. Georges

Daarnaast behaalt men het Sport-elite predicaat ook als het **Sportpredicaat** behaald wordt **in alle drie de disciplines:**

- dressuur
- menen
- tuigen

Verskil sport versus aanlegtesten

Natuurlijke aanleg versus netheid proef

Hoe langer het paard in training is hoe meer effect de ruiter heeft op het paard
Africhtingsgraad is bij een aanlegtest minder van belang

Het gaat bij een aanlegtest niet om de netheid van een proef, een fout kan makkelijk vergeven worden als er genoeg aanleg wordt getoond.

Voordat een paard echter in de sport loopt is het paard vaak al een jaar of 5/6, op deze wijze verkrijg je de gegevens laat

Niet alleen de basisgangen spelen een rol in de sport, ook andere kenmerken als duurzaamheid en karakter spelen hierbij een rol

Met overal een 6 op wordt er 60 % en een winstpunt behaald

Geen eenduidig systeem, het ene paard wordt direct in een hoge klasse gestart door een daartoe bevoegde ruiter
Het andere paard moet vanaf de B beginnen

Maw een hele grote invloed van de ruiter

Skala der Ausbildung

- Niet alleen tijdens de beoordeling van de ABFP en IBOP testen wordt het Skala der Ausbildung als leidraad gebruikt, hetzelfde geldt voor de sport
- Door het beoordelen van het Skala kan men aan het beoogde cijfer komen

Skala der Ausbildung

Tact (zuiverheid van de bewegingen)

Souplesse / ontspanning / losgelatenheid

Aanleuning (de hand willen opzoeken/bit aannemen)

Impuls (drang naar voren door ruiter opgewekt)

Rechtgerichtheid (symmetrie in stelling en buiging)

Verzameling (kunnen sluiten / oprichten en schakelen)

Stap

- Tact en regelmaat
- 4-tact
- Achterbeen verdrijft voorbeen
- Buiging in het spronggewricht
- Ruimte en ondertreden van het achterbeen
- Vanuit schouder met veel lichaamsgebruik
- Minst trainbaar

Draf

- Tact, regelmaat en souplesse
- 2-tact
- Afdruk en zweefmoment
- Gedragenheid
- Soepel rug- en lichaamsgebruik
- Gebruik achterbeen
- Impuls / werklust
- Balans

Galop

- Tact, regelmaat en souplesse
- 3-tact
- Gedragenheid en sprong
- Bergop
- Actief rug- en lichaamsgebruik
- Ruimte / verruiming
- Balans

Lichaamshouding en balans

- Hoofd-halshouding / zelfhouding
- Lopen in juiste stelling en buiging
- Rechtgericht zijn
- Symmetrie
- Het vermogen om het lichaamsgewicht over te nemen op de achterhand, daalt in de achterhand
- Oprichting in lichaamshouding / rijzen in de voorhand
- Totaal beeld is bergopwaarts
- De houding en balans blijven hetzelfde tijdens overgangen

Souplesse

- Buigzaamheid en souplesse van gewrichten en spieren
- Behoud van veerkracht en ritme in alle oefeningen
- Elasticiteit en lenigheid maken het mogelijk het lichaam te draaien, te strekken en te buigen in wervelkolom en gewrichten
- Het paard beweegt met schwung en losgelatenheid

Schakelen

- Gangwisselingen
- Tempowisselingen
- Schakelend vermogen

Impuls

Definitie: Door de ruiter/menner opgewekte en gecontroleerde drang naar voren.

Energie vanuit de achterhand wordt door de ruiter omgezet in voorwaartse en opwaartse richting

Criteria:

- Ziet het paard er uit als een “Happy Athlete”
 - Voelt het paard zich op zijn gemak in deze discipline
 - De wil om te gaan, niet verwarren met loperigheid of te hoge snelheid
 - Gehoorzaamheid
 - Uitstraling
 - Algehele indruk
-
- Het karakter van het paard wordt hierin meegenomen, heeft het paard werklust en wordt het werk met plezier uitgevoerd?

Draf voorbeengebruik

De mate waarin het paard door sterke buiging in de knie de onderarm ten minste horizontaal brengt en de mate waarin het voorbeen wordt weggezet

Draf achterbeengebruik

Criteria:

- Impuls
- krachtige afdruk
- Sterke buiging van gewrichten
- Achterbeen wordt ver onder de massa geplaatst
- Daling in de achterhand

Draf zweefmoment

De tijdsduur van het moment dat het paard wisselt tussen de twee diagonale beenparen en het paard geen contact maakt met de bodem. Het zweefmoment is de ruimte in de beweging niet door snelheid van het wegzetten van het achterbeen veroorzaakt, maar juist door vertraging en veerkracht.

Criteria:

- ruim wegzettend achterbeen
- ruim loskomen
- veel bodem nemen

Front

- Gebruik en positie van hoofd-hals om tot een fiere oprichting te komen
- De halshouding is bijna verticaal tov romp

Het maken van front is van groot belang voor een tuigpaard

Tijd, geld en keuzes (1)

Kosten

IBOP	155,00
7-weekse	2015,00
5-weekse	1600,00
2-weekse	590,00

Eigen bijdrage eigenaar nakomelingenonderzoek
€ 242,50

Tijd, geld en keuzes (2)

- ABFP vastomlijnde periode, paard moet de beginselen van het rijden en het menen kennen. Tevens is een goede conditie van belang. Advies minimaal 2 maanden voor de ABFP in training
- IBOP, bij een IBOP kan er gericht naar de behoeftes van het paard gekeken worden. Gemiddeld staat een paard 3 maanden in training. Dit kan echter variëren per paard. U betaalt de training en stalling bij een ruiter.
- Bij het zelf voorstellen van de IBOP als eigenaar en ruiter levert dit minder hoge kosten op en is de duur van training onbelangrijk. Men rijdt het paard immers al.
- Hetzelfde geldt voor het sportpredicaat, is dit in eigen beheer of wordt dit uitbesteed. Tevens hangt de te besteden tijd af van het desbetreffende paard.

Waar kies je voor als eigenaar?

- IBOP eigen ruiter en eigen trainingstijd
- ABFP korte periode veel informatie, alles uit handen geven
- Sport eigen ruiter, 5 keer 60 % een paard moet voldoende instelling en gezondheid hebben
- Echter met overal een 6 op komt men aan de 60 %
- Er kan van te voren dan ook niet gezegd worden welke optie voor u het meest geschiktst is. U dient naar uw eigen paard te kijken en de beste optie te kiezen voor uzelf en uw paard.

Vooruitgang in de eigen Fokkerij en afwegingen

Elke
donderdagavond
20 uur

- 8 april **Hoe werkt het met predicaten en welke wordt wanneer toegekend**
Wil Thijssen
- 15 april **Fokkerscafe: Op stal met fokkers**
Vanuit de stallen van De Nieuwe heuvel gaan we in gesprek met
Peter Spahn, Rien van der Schaft, Susan Wind, Willem Lokhorst olv Alice Booij